

Valtuutettu Mari-Johanna Vähäsarjan ym. valtuutettujen aloite Raision pyöräteiden ja kevyenliikenteen väylien talvihuollosta

Kaupunginvaltuusto 01.12.2025 § 151

Valtuutettu Mari-Johanna Vähäsarja jätti seuraavan aloitteen:

Toteamme strategiassamme *”Mahdollistamme kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun ilon kaikenikäisille”*, että *”Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa”*. Sainkin tähän aloitteeseen yhteydenoton Raisiolaiselta paluumuuttajalta.

Raisio on kokonsa ja saavutettavuutensa puolesta potentiaalinen pyöräilykaupunki, mutta tiet itsessään vaativat huolenpitoa. Olemme tällä valtuustokaudella saaneet aloitteen Raisiosta saavutettavuuden mallimaana ja sen mukaisesti meidän tulisi huolehtia myös kevyestä liikenteestä talviaikaan.

Raisiossa on käytössä perinteinen auraus ja sepelöinti, kun monet kunnat ovat saavutettavuuden sekä turvallisuuden vuoksi vaihtaneet ainakin pääpyöräväylillä harjahiekoitusmenetelmään. Menetelmän etuna on mm. vähäisempi katupölyn määrä sekä se, ettei se kerrytä pyöräilylle vaarallisia polanteita (jotka myös sulavat keväällä hitaammin). Harjahiekoitusmenetelmä myös on vaikuttanut mm. Turussa talvipyöräilyn määrään positiivisesti. Tämä on sekä ekologista, että ihmisten lisääntyneen liikunnan ja hyvinvoinnin kannalta merkityksellistä.

Kyse ei kuitenkaan ole vain pyöräilijöiden edusta vaan vaikutus lisäisi kokonaisvaltaisesti Raision saavutettavuutta, kun esimerkiksi rattailla ja pyörätuoleilla, sekä muilla pääasiassa lihaskäyttöisillä välineillä liikkuminen helpottuu. Tuleva E18 remontti tulee haastamaan liikenteen sujuvuutta Raisiossa jo valmiiksi ruuhkaisilla alueilla. Olisi siis tältäkin kannalta merkityksellistä saada ihmisiä käyttämään pyöriä ja muita kulkuvälineitä yksityisautoilun sijasta.

Ehdotankin siis, että

- Raisio selvittää harjahiekoitusmenetelmän edut ja haasteet nykyiseen menetelmään verrattuna
- Selvittää harjahiekoitusmenetelmän mahdollisuuksia ainakin pääväylillään
- Huomioi saavutettavuuteen vaikuttavat tekijät osana kevyenliikenteen väylien kunnossapitoa tulevina talvina
- Selvittää menetelmien välisten kustannuserojen vaikutukset myös lisääntyneen hyvinvoinnin näkökulmasta

Mari-Johanna Vähäsarja ja Raision Vasemmiston valtuustoryhmä
Raisiossa 1.12.2025

Juha Jormanainen
Aarre Lehtonen
Riikka Visa
Heidi Aaltonen
Juha Hellstén
Teija Hurmerinta

Eveliina Tyyskänen
Emma Lindqvist
Aleksi Suro
Heikki Suominen
Mika Tähtilä

Päätös

Terhi Valkeejärvi poistui kokouksesta tämän asian aikana klo 18.05.

Aloite merkittiin pöytäkirjaan ja lähetettiin kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 15.12.2025 § 448

Esittelijä Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus lähettää valtuustoaloitteen infralautakunnan valmisteltavaksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Infralautakunta 16.04.2026 § 44

Valmistelija: kaupungininsinööri Mikko Kunttu, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Valtuutettu Mari-Johanna Vähäsarja ym. valtuutetut esittävät aloitteessaan, että Raision kaupunki selvittää harjahiekoitusmenetelmän käyttöönoton mahdollisuuksia ainakin pääväylien osalta. Lisäksi aloitteessa esitetään selvittävän menetelmien välisten kustannuserojen vaikutuksia myös lisääntyneen hyvinvoinnin näkökulmasta.

Harjahiekoituksessa ajoradan lumi poistetaan harjaamalla avoharjalla (silloin kun se on mahdollista). Liukkautta torjutaan hiekoittamalla. Liukkaudentorjunnassa käytetään raekooltaan huomattavasti hienojakoisempaa hiekkaa. Kun harjaaminen ei ole mahdollista aurataan lumi perinteisin menetelmin. Jälki on kuitenkin viimeisteltävä harjaamalla. Menetelmän tavoitteena on poistaa lumi mahdollisimman pian sateen jälkeen, jolloin väylälle ei pääse kertymään lumi- tai jääpolannetta.

Kävelyn- ja pyöräliikenteen edistämishjelman yhtenä toimenpiteenä oli harjahiekoitus -menetelmän pilotti. Raision kaupunki pilotoi harjahiekoitusta talvikaudella 2025–2026. Kokeilu toteutettiin Raisiontien pohjoispuolella sijaitsevalla kevyen liikenteen väylällä. Osuuden pituus oli n. 2 km ja osuus alkoi Raision itärajalta ja päättyi kaupungintalon kohdalle. Kaupunki keräsi palautetta kokeilusta sosiaalisen media kautta. Kokeilusta annettiin palautetta myös palautepalvelun kautta. Saatu palaute oli pääsääntöisesti positiivista. Erityisesti mainittiin koirien tassut ja puhkeamattomat renkaat. Ainoastaan reunakivellä erotetuilla väylillä korostui ongelma, joka ei varsinaisesti liittynyt kokeiluun. Lumi lentää jo auratulle kevyen liikenteen väylälle auraamattomalta ajoradalta. Kyseinen asia ehkä hieman korostuu harjahiekoitus -menetelmää käytettäessä. Pilotikohteessa Haunistentien ja 8-tien ylittävän sillan välisellä osuudella kevyen liikenteen väylä on ainoastaan reunakivellä erotettu. Kyseisellä osuudella korostui lumen siirtymiseen liittyvä ongelma.

Harjahiekoitus on menetelmänä huomattavasti kalliimpi perinteiseen talvihoitoon verrattuna. Pilotin hinta oli n. 2 €/m². Perinteiseen talvihoitoon

verrattuna harjahiekoituksen hinta on kolminkertainen (kolmen edeltävän vuoden keskihinta).

Turku on aikoinaan tutkinut VTT:n johdolla liukkaudentorjuntamateriaaleja. Tutkimuksen perusteella paras vaihtoehto oli murskattu ja pesty hiekoitussepeli, joka oli raekooltaan 2–5 mm. Kyseinen materiaali on keväisen katupölyn muodostumisen kannalta paras vaihtoehto. Katupölyn syntyyn vaikuttavia tekijöitä on tutkittu useissa eri kenttä- ja laboratoriokokeissa. Kupiainen, Räisänen ja Tervahattu ovat tehneet koosteen tutkimuksien tuloksista (2005). Tervahattu ym. toteavat teoksessaan Tutkimuksia katupölyn koostumuksesta ja lähteistä, että hienojakoinen hiekka lisää suuresti pölyä sekä asfaltista että hiekasta ja nastarenkaat tuottavat enemmän pölyä kuin kitkarenkaat (Tervahattu ym. 2005, 47–48).

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan korkeat katupölypitoisuudet voivat aiheuttaa terveellekin ihmiselle ärsytysoireita, kuten nuhaa, yskää, kurkun karheutta sekä silmien kutinaa ja kirvelyä. Vakaville vaikutuksille alttiita ovat kroonisia hengityselin- ja sydänsairauksia sairastavat henkilöt, kuten astmaatit sekä sepelvaltimo- tai keuhkohtaumatautia sairastavat. Heillä katupöly voi pahentaa perussairautta jopa siinä määrin, että tarvitaan sairaalahoitoa (ennenaikaiset kuolemat).

Pyöriteiden monipuolinen käyttö edistää liikkumistavoitteita, jolloin hyvinvointinäkökulma nousee esiin. Polanteettomuus vähentää todennäköisesti liukastumisvahinkojen määrää, jolloin vaikutetaan myös yhteiskunnalle muodostuviin kustannuksiin. Positiivisia kustannusvaikutuksia on äärimmäisen hankala arvioida. Yhteiskunnalle muodostuu vuosittain n. 200 miljoonan kustannukset pelkästään talviaikaisten liukastumisten ja kaatumisten vuoksi. Tutkimusten mukaan joka kolmas suomalainen liukastuu talviaikaan ja jopa puolet kaatujista on alle 30-vuotiaita (STT 2012).

Ijäs on esittänyt teoksensa Harjahiekoituksen hyödyt ja tehokkuus maanteiden hoitourakassa yhteenvedossaan, että harjahiekoitus ei ole ratkaisu kaikille jalankulku- ja pyöräilyväylille, mutta se on perusteltu vaihtoehto niillä väylillä, joilla tavoitellaan korkeaa laatutasoa, hyvää talvikäytettävyyttä ja liikenneturvallisuutta (2026, 37).

Kävelyn- ja pyöräliikenteen edistämishjelmassa on otettu kantaa kokeilun mahdolliseen laajentumiseen, jos kokemukset kannustavat siihen. Turun yksi harjahiekoitetuista reiteistä jatkuu Turun keskustasta Raision rajalle. Harjahiekoitetun reitin jatkaminen Raision keskustaan ja Naantalın rajalle nostaisi työmatkapyöräilyn laatutasoa talvella. Reitin välissä on kuitenkin valtion osuuksia, jolloin valtion pitäisi osallistua, jos tavoitellaan yhtenäistä laatutasoa. Kunnallistekniset palvelut pyrkii edistämään harjahiekoitusmenetelmän käyttöä talousarvion mahdollisuuksien rajoissa. Harjahiekoitus on kuitenkin perinteiseen menetelmään verrattuna huomattavasti kalliimpaa.

Esittelijä

Tekninen johtaja Timo Oja

Päätösehdotus

Infralautakunta antaa valtuustoaloitteeseen edellä olevan vastauksen.

Päätös

Alexi Roiha poistui tämän asian aikana klo 18.48. Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginhallitus 27.04.2026
1405/08.00.00/2025

Esittelijä Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto merkitsee aloitteeseen annetun vastauksen tiedoksi ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti.

Päätös